

Natura 2000 gebied 155 - Brunssummerheide

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hogere zandgronden
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL1000029
Beschermde natuurmonument:	Brunssummerheide BN
Beheerder:	Natuurmonumenten
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Brunssum, Heerlen, Landgraaf
Oppervlakte:	552 ha

Gebiedsbeschrijving

De Brunssummerheide is een sterk geaccidenteerd heide- en bosgebied in de oostelijke mijnstreek. Door het gebied lopen een aantal aardbreuken waardoor de grote hoogteverschillen zijn ontstaan. De hoogste delen liggen op het oude Maasterras en bevatten een grofgrindige zandbodem. In de lagere delen is tertiair zand aanwezig dat is afgezet door de zee in een vochtige en warme klimaatperiode. Dit zogenaamde zilverzand is uiterst voedselarm. In de oorsprong van de Rode Beek en op de Brandenburg zijn doorstroomveentjes aanwezig en er zijn een tweetal hellingveentjes op locaties waar aardbreuken liggen.

Het gebied bestaat uit droge en natte heide, actief hoogveen, bron- en broekbos, aangeplant grove dennenbos, een open zandvlakte, vochtige hooilanden, droge schraalgraslanden en een beek die zijn natuurlijk karakter heeft behouden.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat deze geheel binnen het Habitatrichtlijngebied valt.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is uitgebreid met de bosstrook langs de N299 (6,7 ha) met het doel het hoofdgebied te verbinden met het deelgebied grenzend aan de golfbaan aan de overkant van de weg.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitattype
H2330	Zandverstuivingen
H4010	Vochtige heiden
H4030	Droge heiden

H91D0 Hoogveenbossen

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H3160 Zure vennen ¹
 H6230 Heischrale graslanden ¹
 H7110 Actieve hoogvenen ^{1a}
 H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen ¹
 H1078 Spaanse vlag ³
 H1166 Kamsalamander ³

Kernopgaven

- 6.04 **Veentjes:** Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (*heideveentjes*) *H7110_B in heideterreinen en bossen.
- 6.05 **Natte heiden:** Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegetaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (*heideveentjes*) *H7110_B.
- 6.08 **Structuurrijke droge heiden:** Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zandverstuivingen komt voor over een geringe oppervlakte als een vrijwel onbegroeid gebied waar ooit zilverzand is afgegraven. Een bijzondere soort is hier de valse truffel.

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zure vennen komt voor in de vorm van hellingveentjes op de Feldebissbreuk, waar water op een leemlaag stagneert.

- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix***
 Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).
 Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt voor rondom het brongebied van de Rode Beek. Door het verwijderen van boompjes is de kwaliteit in 2004 sterk verbeterd. Uitbreiding van de oppervlakte wordt nagestreefd.
- H4030 Droge Europese heide**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Op de Schrieversheide is veel relatief jonge heide (habitatype droge heiden) aanwezig, maar in andere delen van het gebied is de heide over grote delen dichtgegroeid met bomen en struiken. Gestreefd wordt naar meer openheid in het gebied. Behoud van de openheid van de droge heide op de Brandenberg is van speciaal belang voor de aardbok, een kever die wereldwijd alleen nog uit dit gebied en de aangrenzende Tevenersheide bekend is. Het gebied is, samen met de Veluwe, Sallandse Heuvelrug, en Springendal & Dal van de Mosbeek, van groot belang voor de landelijke doelstelling.
- H6230 * Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Op kleine plekkjes is het habitatype heischrale graslanden aanwezig in de vochtige vorm (laatste voorkomen in Zuid-Limburg). De kwaliteit is niet meer optimaal. Voor duurzaam behoud is verbetering van de kwaliteit en uitbreiding noodzakelijk.
- H7110 * Actief hoogveen**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B).
 Toelichting Het habitatype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B) komt voor in het brongebied van de Rode Beek en in de helling van de Brandenberg. Het betreft doorstroomveentjes die bestaan uit veenmosrijke begroeiingen met veel beenbreek. Deze begroeiingen op de Brunssummerheide vormen in ons land een unieke vorm van dit habitatype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B). De veentjes herbergen één van de zeer weinig populaties van de hoogveenglanslibel in ons land. Het brongebied lijkt de afgelopen twee decennia niet droger te zijn geworden.
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion***
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt lokaal in het gebied voor en zal voor een groot deel weer omvormen tot het habitatype H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A). Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden en kansen voor uitbreiding te benutten, in samenhang met de uitbreiding van habitatype H4010 vochtige heiden.
- H91D0 *Veenbossen**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Voor het habitatype hoogveenbossen is een enkel goed ontwikkeld Berkenbroekbos aanwezig, dat enigszins verdroogd is. Verbetering van de kwaliteit kan (in ieder geval voor een deel) gerealiseerd worden.
- Soorten**
- H1078 * Spaanse vlag**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie als bijdrage aan een duurzame populatie van ten minste 50 volwassen individuen in de regio Zuid-Limburg.
 Toelichting De soort heeft een gunstige staat van instandhouding en kan overleven met zeer lage aantallen.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kamsalamander komt voor in poelen op het naast het Natura 2000 gebied gelegen golfterrein. De soort gebruikt waarschijnlijk de aangrenzende struwelen en bossen van de Brunssummerheide (binnen de begrenzing) als landhabitat .

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H2330 Zandverstuivingen	--	+	=	=
H3160 Zure vennen	-	+	=	=
H4010_A Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	+	>	=
H4030 Droge heiden	--	++	>	>
H6230 Heischrale graslanden	--	-	>	>
H7110_B Actieve hoogvenen (<i>heideveentjes</i>)	--	+	>	=
H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	+	>	>
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	=	>

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1078 Spaanse vlag	+	-	=	=
H1166 Kamsalamander	-	-	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.

³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.